

BILTEN UKPS
broj 11-12 (novembar-decembar 2017)

Pod kestenom senke duge / Izdamosmo jedni druge
(Džordž Orvel, „1984“)

– Tata, sutra mi je kontrolni iz mate. Šta je to *Osma sedmica?* – To ti je $1000+900+80+7=1987+30$ leta života mimo sveta. ЪЏЏ Ušteda: Ruma od samog ulaza u kolovoz nudi nudle (Ma ne pudle!). Dok ih mese, ponosni *nudlisti* ne nose stresne pelene (Ma, kakve jelene!). ЪЏЏ Migovi – prva dva – sleteli 02.10. u delovima, sa sve *russian puzzle vizards*. Ako lete kao vreme od obećanja do izručenja, Padanija će imati najduže nebo u regionu. ЪЏЏ Harizma petovekog turcizma:10.10. Erdogan umesto klackalice nudio tobogan. ЪЏЏ U studenom penzosima po petaka za vađenje iz bedaka. Jednog od njih ljut drot zaskočio: „Ti mora da si PIO!“ ЪЏЏ Od 04.11. Novogodišnja Rasveta upinje se da iz Balkan-sokaka razredi gustiš medijskoga mraka. ЪЏЏ Jednom zajme tate, drugi muzu tetke, kredit bez kamate računa na pretke. Sad se barem znade: Ko tetku imade, pa još iz Kanade, ne mora da prosi il' od raje krade. ЪЏЏ Uslovne kazne: kad *opet* zažegnu strane ambasade, poštenim će trudom bajbok da zarade. ЪЏЏ Poučna priča: Dan tolerancije je 16.11, kad je Sveti Đorđe kopljem ličnog primera zdelao *перфорацио аждахус*. ЪЏЏ Na Dan deteta, 20.11, mališanima nesmotreno ustupljena govornica Skupštine umesto vaccine protiv te boleštine, a oglašeno da ni Soroš više nije tako loš: (A)*lex primus* + (A)*lex amicus*, to su srca dva, Bog ubio onog ko ih razdvaja. ЪЏЏ Na 2 100lice: Vlasnik dvojnog identiteta zadnjicu neumorno šeta između etno-matice i entiteta. ЪЏЏ Izobilje iza grilje: Mlatko Radić od 22.11. korak bliže doživotno rešenom boravištu, hranilištu i lečilištu. ЪЏЏ Nasilje (vršnjačko... vršaćko... vrnjačko...) sledi svetli drž-AV-nički primer fatanja u „kragnu“. ЪЏЏ *Дверски мишизам над Мартировићем – опробани опорбени тероризам*. ЪЏЏ Na Dan volontera, 05.12, *Смалл* (alias *Литтле*) prestao po svom da tera: Reč je, Padaniče, o tome „DA SE RADI I GRADI PO TVOME“. Neosnovan je tvoj (Ma ne ono, nego nespokoj!) da ćeš iz nedaća izići bez gaća. ЪЏЏ Basna iz Bosne: „Labud, rak i štuka“ uživo u BGD-u 6. prosinca. Pod bičem „stratega“ rasparenog tregrega *narod, pučanstvo* i *raja* ne pomalja nos iz mišjeg Be-Ha zbeга. ЪЏЏ A 10.12. bio DAN LJUDSKIH PRAVA (Ma kakvih sudskih strava!) ЪЏЏ Uoči New Year slavlja, 11.12. otvorena još dva neglavna Sezam poglavlja. Treće moći neće dok *Partnerstvo za hir* zakonski ne obuzda svoj gulanferski pir.

OSTAJTE OVDJE, DA SE U NAJSKUPLJOJ OD NAJLUĐIH NOĆI DO SADA
DIVITE FUTURIZMU PRAZNIČNOG TURIZMA SVOGA (?) GRADA!

Ž. K-P.

Dodeljena Nagrada „Miloš N. Đurić“ za 2017. godinu

Žiri za dodelu Nagrade „Miloš N. Đurić“ ove godine je radio u sastavu: **Mirjana Grbić, Melita Logo Milutinović, Alen Bešić, Radoš Kosović i Živojin Kara-Pešić** (predsednik).

Na svojoj prvoj sednici 2. novembra 2017. žiri se konstituisao i izglasao Živojina Kara-Pešića za predsednika žirija. Žiri je konstatovao da je ove godine pristigao nešto manji broj naslova nego prethodne godine. Na narednim sastancima (10. novembra, 17. novembra, 28. novembra i 4. decembra) žiri je razmatrao ukupno 48 prevoda koji su se našli u konkurenciji za nagradu. Žiri posebno ističe kvalitetne prevode iz oblasti poezije. Posle jednomesečnog rada žiri je na poslednjem sastanku, 4. decembra jednoglasno doneo konačne odluke o najužem izboru i nagrađenim knjigama:

Iz oblasti **poezije** u najužem izboru su se našla sledeće knjige:

Lucije Anej Seneka: *Edip*, prevod Darko Todorović, izd. Karpos, Loznica, 2016.

Odisej Elitis: *Dostojno jest*, prevod Vladimir Bošković, izd. Karpos, Loznica 2017.

Čarls Simić: *Ludak*, prevod Marija Bergam Pelikani, izd. Narodna biblioteka Stevan Prvovenčani, Kraljevo, 2017

Iz oblasti **proze** u najužem izboru našla su se sledeće knjige:

Tomas Bernhard: *Korektura*, prevod Sanja Karanović, izd. Lom, Beograd, 2017.

Džang Vej: *Jesenji gnev*, prevod Zoran Skrobanović, izd. Geopoetika, Beograd, 2017.

Fernando Pessoa: *Knjiga nespokoja*, prevod Vesna Stamenković, izd. Dereta, Beograd, 2017.

Veronika Murek: *Uzgoj južnog bilja Mićunovom metodom*, prevod Mila Gavrilović, izd. Štrik, Beograd, 2017.

Klemens Majer: *Tucanje kamena*, prevod Bojana Denić, izd. Radni sto, Beograd, 2017.

Iz oblasti **humanistike** u najužem izboru su se našla sledeće knjige:

Ridiger Zafranski: *Vreme*, prevod Tijana Tropin, izd. Geopoetika, Beograd, 2017.

Pjer Ado: *Unutrašnja tvrđava*, prevod Olja Petronić, izd. Fedon, Beograd, 2016.

Hans Hristof Binsvanger: *Novac i magija*, prevod Saša Radojčić, izd. Gradac, Čačak 2017.

Jurij Man: *Poetika N. V. Gogolja*, prevod Andrij Lavrik, izd. Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci / Novi Sad, 2017.

Žiri je na kraju doneo sledeće odluke:

1. Da se nagrada za najbolji prevod iz oblasti poezije u 2017. godini dodeli **Vladimiru Boškoviću** za prevod knjige **Odiseja Elitisa: *Dostojno jest***, izdavač Karpos, Beograd 2017.
2. Da se nagrada za najbolji prevod iz oblasti proze u 2017. godini dodeli **Sanji Karanović** za prevod knjige **Tomasa Bernharda: *Korektura***, izdavač Lom, Beograd, 2017.
3. Da se nagrada za najbolji prevod iz oblasti humanistike u 2017. godini dodeli **Olji Petronić** za prevod knjige **Pjera Adoa: *Unutrašnja tvrđava***, izdavač Fedon, Beograd, 2017.

Obrazloženje žirija za dodelu Nagrade „Miloš N. Đurić“ Odisej Elitis, Dostojno jest, u prevodu Vladimira Boškovića

Odisej Elitis, pesnik, esejista, kritičar i prevodilac poreklom sa Lezbosa, ubraja se u najznačajnije grčke stvaraocce dvadesetog veka. Pripadnik je generacija koja je Grčkoj donela poetiku modernizma, uspešno je mešajući s bogatom helenskom književnom i filozofskom tradicijom. Sam Elitis, isprva sledbenik francuskog nadrealizma, čije je najistaknutije stvaraocce upoznao za vreme svojih boravaka u Parizu, okrenuće se modernističkom metafizičkom romantizmu, koji se najčešće navodi kao odrednica njegove zrelije poetike. Ali pored ovih svetlih uticaja stare i nove misli, nad Elitisovim stvaralaštvom nadnosi se i senka iskustava koje je doživeo kao borac u Drugom svetskom ratu, na albanskom frontu, za vreme nemačke okupacije i grčkog građanskog rata koji je ubrzo usledio. Nosilac je ordena legije časti, dodeljeno mu je više počasnih doktorata i nagrada, a 1979. godine i Nobelova nagrada za književnost. Veličanstvena, raskošna i neobična poema *Dostojno jest* predstavlja Elitisov *magnum opus*. Njena raskoš i njena neobičnost ogledaju se i u pesnikovom jeziku i idiomu „eklektičnom, vatrometnom, hermetičnom i zvučnom“ kako ga je prevodilac okarakterisao u svom pogovoru, idiomu sublimiranom u jedan „naddijalekatski hibridni govor“. Pesnik će nam u svojoj poemi reći: „Jezik mi dadoše grčki; / kuću ubožarsku na obalama Homerovim. / Jedina briga mi je jezik moj na obalama Homerovim. / Tamo šparovi i grgeči / glagoli šibani vetrom / struje zelene u azurnim / koje sam video kako mi se u utrobi pale / sunđeri, žare / s prvim rečima Sirena / crvene školjke s prvim crnim drhtajima. / Jedina briga mi je jezik moj s prvim crnim drhtajima (---) / Jedina briga mi je jezik moj, s najprvim Slava Tebje! (---) / Ljubavi tajne s prvim rečima Himne. Jedina briga mi je jezik moj, s prvim rečima Himne.“ Ti prvi crni drhtaji iz dubine mogu nam navesti misli na alhemičarsku *prima materia* ili *nigredo* haosa, dar sirena izvađen iz mora, s kojim artifeks, pesnik, pristupa svom opusu, mogla bi to biti jezička *quinta essentia* što će izroditi Elitisov idiom. To najprvo Slava Tebje moglo bi izgovoriti grlo istovremeno starohelensko i pravoslavno, reč što se iz dubine i crnila sad vinula u visinu i svetlost, ali još „najprva“. Elitisovu poetiku odlikuje težnja ka što većoj „prozirnosti“ izraza, a zarad približavanja „misteriji svetlosti“, odnosno „metafizici Sunca“ u čije je obožavaocce i poklonike sebe ubrajao. Najzad, „ljubavi tajne s rečima prve Himne“ mogu nas navesti da pomislimo na postanje, na tren kad se crna dubina i bela visina stapaju, na strastvenu senzualnost Elitisovog jezika kojim opeva i poput svetske duše neoplatoničarskog sistema gradi

svet, taj „svet mali, svet veliki“ što stoji u refrenu ove poeme. U njenom prvom delu, naslovljenom „Postanje“, nalazimo sledeće stihove: „*Mir traži snage da bi se održao*, reče, / i okrenuv se oko sebe iz raširenih dlanova poseja / divizmu šafran zvončice / sve vrste zvezda zemaljskih/ sa po jednim probušenim listom kao oznakom porekla / i veličanstva i snage / OVAJ / svet mali, svet veliki!“ Prevodilac ovako piše o jeziku ove poeme: „Jezik je etos, govorio je Elitis. Slogovi koje artikulišemo, način na koji imenujemo objekte, nisu samo puki medij za prenošenje poruka, već suštinski oblikuju naše razumevanje stvarnosti, naše ponašanje i naš svet; u isto vreme, oni nam omogućavaju da tu stvarnost transformišemo i prilagođavamo svojim željama. (---) Čitanje Elitisa tako otvara vrata jedne druge stvarnosti, aktivirajući pažljivo birane slojeve jezika, leksičke i semantičke spojeve kadre da u svesti rekreiraju obrise etičkog raja obećanog čoveku, 'umnu lepotu' prema Plotinu – ili je barem tako verovao Elitis. Čak i ako ne vidimo odmah živu boju mediteranskog cveća, ne osetimo miris začinske aromatične biljke ili popodnevi vetar na Egejskom moru, (...) to ne znači da oni ne postoje, ili da ih ne možemo ponovo otkriti, ili naslutiti – sasvim poput onih Platonovih riba iz *Fedona* (takođe jedna od omiljenih Elitisovih slika) koje se ponekad promole nad površinom svakodnevice da bi videle obrise nekog drugog, istinitijeg postojanja.“

S takvim jezikom, dakle, i s takvim strukturno i filozofski složenim poetskim delom trebalo je uhvatiti se u koštac prilikom prevođenja. Mada „uhvatiti se u koštac“ možda i nije najprigodniji izbor reči u ovom slučaju. Trebalo je živeti sa ovim tekсом i proživeti ga. Jedanaest godina radio je Odisej Elitis na svojoj

poemi. Preko petnaest godina radio je Vladimir Bošković na svom prepevu. I nije se Elitisom samo bavio čitajući ga i prevodeći ga, već i proučavajući ga, te je doktorsku disertaciju na temu „Jezički etos i etička filozofija Odiseja Elitisa“ odbranio na Univerzitetu Harvard u SAD, gde je radio kao predavač. Prevodilac je pristupio svom poslu s ogromnom erudicijom i požrtvovanošću, ali i sa strašću i ljubavlju bez kojih ovakvo delo nije moguće dobro prevesti. Verno nam je preneo težinu Elitisovog

teksta, bez ijednog prevelikog ustupka čitaocu, ne čineći tekst jasnijim i jednostavnijim nego što jeste. Pritom je poput Elitisa morao i sam da zaroni u dubine svoje jezičke tradicije i kulture, da i sam stvori jedan naddijalekatski hibridni govor, koji će uz to moći da prenese svu snagu, lepotu i kompleksnost izvornika. Zato je krajnje uspešno i skladno pribegao regionalizmima, kovanicama, crkvenoslovenskim izrazima, a delove poeme prepevao je ijekavicom. Morao je da pronade mnoštvo retkih i gotovo zaboravljenih nautičkih termina, naziva drevnih običaja i crkvenih himni, ali i imena vetrova, ptica i mediteranskih biljaka – te u ovom prepevu nailazimo na malo znane boje, oblike i zvukove sopstvenog jezika: petrusilj, zenđefil, pulentada, zrnež, pipac, lejlek, noćnica, vodarica. A „bezlobivi miris“, „mnogozrako sunce“, „onaj nerukotvoreni“ i „nar ereboubica“ Boškovićeovog Elitisa podsećaju nas na Posejdona zemljotresca, kapu nevidimku i ružoprstu zoru Đurićeovog Homera. I ovakvo povlačenje paralele između ova dva prevodioca nije nimalo neprimereno. Žiri stoga ima veliku čast i veliko zadovoljstvo da ovogodišnju nagradu Miloš N. Đurić za najbolji prepev dodeli Vladimiru Boškoviću, i time simbolično obeleži vrlo stvarni i već izgrađeni most između starohelenskog i neohelenskog prevodilaštva i proučavanja na srpskom jeziku – i to upravo sada kada obeležavamo pedeset godina od smrti Miloša Đurića.

Obrazloženje žirija za dodelu Nagrade „Miloš N. Đurić“ Tomas Bernhard, *Korektura* u prevodu Sanje Karanović

Roman *Korektura* Tomasa Bernharda, koji je izašao 1975. godine, poslije skoro 5 godina pauze u objavljivanju prozних djela, predstavlja jedno od prevratničkih ostvarenja u opusu ovoga pisca, jer najavljuje promjenu poetičke paradigme, i zajedno sa prvim tomom autobiografije *Uzrok* iz iste godine, preusmjerava Bernhardovo mistifikovanje sopstvene ličnosti ka jednom konkretnijem istorijskom Ja.

Zasnovan na referencama na biografiju i filozofiju Ludviga Vitgenštajna, *Korektura* pripovijeda o polihistoru Rojthameru, austrijskom predavaču u Kembridžu čiji je životni projekat bilo šestogodišnje osmišljavanje i izgradnja neobične, ogromne nastambe u obliku kupe usred Kobernauserove šume za svoju sestru za koju je bio neobično vezan, a koja umire onoga dana kada se useli u tu jedinstvenu, izolovanu građevinu budući da je bila potpuno suprotna njenoj prirodi, što posljedično dovodi i do kasnijeg Rojthamerovog samoubistva. Knjiga se sastoji iz dva dijela naslovljena

„Helerova mansarda“ i „Pregledanje i sređivanje“. Tipičan bernhardovski nepouzdati pripovjedač, neimenovani Rojthamerov prijatelj iz djetinjstva i neka vrsta njegovog jezivog dvojnika, zadužen je da sredi njegovu zaostavštinu koja je ostala u kući u klisuri Aurahanjihovog zajedničkog školskog druga, taksidermiste Helera, u čijoj je mansardi, tom prostoru apostrofiranom kao *odaja za mišljenje*, Rojthamer nalazio utočište kad god je dolazio u Austriju. U prvom dijelu, iznoseći njegov fragmentarni životopis, pripovjedač o Rojthameru govori u trećem licu, da bi u drugom dijelu postepeno počeo da progovara Rojthamerovim glasom, čitajući sa ceduljica na kojima je ovaj vodio neku vrstu filozofskog dnevnika o planiranju i izgradnji kupe, njegovog magnum opusa pod naslovom *O Altezamu i o svemu što je povezano s Altezamom, s posebnim osvrtom na kupu*. Upravo je ovaj rasuti tekst bio predmet besomučnih Rojthamerovih korektura, pa ga je od prvobitnog rukopisa koji se sastojao od 800 stranica, iz verzije u verziju, sveo na samo osamdeset, ali, kako kaže monomanični pripovjedač, „sve su te verzije jedinstvena celina, jedna proizilazi iz druge i zajedno čine celinu, celinu od preko hiljadu stranica, u kojoj je sve podjednako važno i iz koje ne sme da se izostavi ni najmanja stvar, jer inače sve to ništa ne bi vredelo.“

U ovom romanu, kako u jednom tekstu kaže kritičar Hans Heler, dispozitivni mišljenja postaju predmet pripovijedanja. Kritičko pripovjedačko sučeljavanje sa mišljenjem koje vodi ka smrti, najsnažnije se pokazuje u tematici *Korekture*. To tematsko središte romana, koje se dodiruje sa motivom „razrješenja“, ulazi u red najiritantnijih i najpodsticajnijih pasaža u djelu Tomasa Bernharda uopšte. Rojthamer tek poslije sestrine smrti otkriva ono što je čitalac već odavno mogao da iščita iz njegovih ponavljanih žalopojki upravljenih prije svega protiv porodice iz koje potiče, i svoje majke: da je u svom mišljenju i opažanju najviše griješio upravo u pogledu ljudi koji su mu bili najbliži.

Sanja Karanović, koja je u posljednjih nekoliko godina, pored nagrađenog romana do sada za „LOM“ prevela i Bernhardove knjige *Vaten*, *Amras*, *Hodanje*, *Imitator glasova*, *Vitgenštajnov nećak* i *Poremećaj*, i unekoliko ustrojila melodiju Bernhardove rečenice na srpskom jeziku, na izuzetno sugestivan način uspeva da prenese duh autorove sintakse i repetitivnost njegovih narativnih meandara. I pored činjenice da se pojedine rečenice protežu na nekoliko stranica, prevoditeljka vješto održava nenametljivu tenziju u Bernhardovom izrazu, omogućujući mu da nesmetano

i prirodno teče, tako da srpski čitalac nema utisak usiljenosti i vještačke konstrukcije, odnosno da čita prevod, već neometano prati tok mišljenja i pripovijedanja, koje je, da parafraziramo Bernharda povodom huke moćnog Auraha, *monotono, ali i divlje*. Moglo bi se nekom neupućenom čitaocu učiniti da je postizanje te naizgled monotone, repetitivne melodije Bernhardovog izraza u prevodu lako, i da je dovoljno prevesti samo prvi dio rečenice, a onda ga treba tek neznatno varirati i kopirati, ali istina je potpuno suprotna. Sanja Karanović, bez gromopucateljih verbalnih rješenja, posve u skladu sa jednostavnim i preciznim Bernhardovim stilom, vješto prenosi sve važne odlike Bernhardovog pisma, koje uprkos odmaku od četrdesetak godina, i dalje ubjedljivo govori nešto i o našem svijetu i vremenu.

Obrazloženje žirija za dodelu Nagrade „Miloš N. Đurić“ Pjer Ado: *Unutrašnja tvrđava*, u prevodu Olje Petronić

„FILOZOFIJA“, zapisuje u 21-oj jedan danas duplo stariji filozof, „nema svoje područje, nema svoju „domovinu“. Nema ukorenjenost u nekoj svojoj „svetoj zemlji“ koja bi joj bila utočište i polazište za pustolovne poduhvate. (...) Ona je čergarka. Radoznala kao hiljadu mladunaca, pretura i prekopava po stvarima koje su drugi prenebregnuli, zaboravili, omalovažili, odbacili, prezreli, „prevazišli“.

Zluradim tvrdnjama da je FILOZOF sakupljač zbirke slepih sokaka Dubrovčanin Mario Kopic suprotstavlja iskaz da je on – filozof – strastveno biće. Pjer Ado, rođen u godini smrti Marsela Prusta, strastveno je, do samog zalaska života 2010-e, tragao za izgubljenim moralom, monaški posvećen tome da filozofiju od šture teoretičarske mozgalice vrati životnoj sočnosti i izvornom smislu njenog naziva – *ljubav prema mudrosti*.

Naslovi Adoovih knjiga („Filozofija kao način življenja“, „Duhovne vežbe i antička filozofija“, „Ne zaboravi da živiš“) ne skrivaju opijenost mirisom spisa drevnih mislilaca. U studiji UNUTRAŠNJA TVRĐAVA on bez zazora ukazuje na smer očuvanja ugrožene ljudskosti: planetarna zajednica nije zašla u današnju slepu ulicu krivicom filozofije, nego upravo zato što je tom dobronamernom apatridu ženskog roda uskraćen pristup u zabran otuđenih moći. Stoga onaj ko je zabrazdio mora da se sa ruba ponora povlači unatraške, prema prapočetku – antičkom (tačnije: grčkom, još tačnije: stoičkom) učenju.

DELO

Proročanstvo cara-filozofa MARKA AURELIJA, zabeleženo u trenutku prolazne malodušnosti: „Bliži se vreme kada ćeš sve zaboraviti i kad će svi zaboraviti tebe“ izmetnulo se u pravo čudo. Lična ispoved, naknadno (od drugih) naslovljena SAMOM SEBI, postaje dvanaest vekova kasnije ssevremena zimzelena propoved. Bilo je naprosto suđeno da to delo dopadne ruku Pjera Adoa i da mu se dopadne ličnost vladara blagorodnih stavova, raspetih između potištenosti i čvrstine, između dvora maćehe i majke filozofije.

Imati filozofa za cara, pa još na samom početku nove ere, ne samo da zadivljuje, nego bi tako što i danas mnogi od sveg srca poželeti. A taj car-filozof sledbenik je, začudo, roba-filozofa Epikteta, iz čijeg nazora „*Sustine et abstiné*“ („*Podnosi i odriči se*“) izvire careva pomirenost sa nemilom životnom zbiljom. Za razliku od Epikteta, koji, poput Isusa, nije napisao ni slova, Marko Aurelije za sobom ostavlja gusto razlistani habitus pisanog opusa. Dvanaest svezaka obraćanja SAMOM SEBI vredni Rimljanin ispisuje na grčkom (TA EIS EAUTON), jer je ondašnji latinski pretesan za krhku nisku njegovih misli. Poslednji značajni „polaznik“ stoičke škole, izložen olujama na pramcu imperije od 161-e do 180-e n. e, podešava pravac plovidbe oslonjen na učiteljevu krmu: „*Sreća je, veli Epiktet, sposobnost shvatanja razlike između onoga što se može i sme i onoga što se može, a ne sme*“. Marko Aurelije tome dodaje vlastite

bove na moru i međaše na kopnu: „Prihvati blagostanje bez ponosa i uvek budi spreman da ga se odrekneš!“ Ili: „Duša ima boju čovekovih misli“. Ili: „Ne postati nalik svom neprijatelju najbolja je osveta“.

PORUKE

Sve tri ličnosti – Epiktet sa njegovim od drugih beleženim kazivanjima u PRIRUČNIKU MORALA, Marko Aurelije sa SAMOM SEBI i Ado sa UNUTRAŠNJOM TVRĐAVOM – tragaju za tim kako vrline steći i – još važnije – kako ih doživotno očuvati, ne zarad knjiške izobrazenosti, nego kao lični životni *praxis*. Živeti kao onaj koji iskreno voli ljude i istovremeno prezire sve što oni vole. Biti pravičan čelnik u stalnom iskušenju da se klone u tiraniju. Menjati druge milom i sebe – silom. Plaćati nesanicom cenu izuzetnosti. Sve to je nasuprot onome što svetu poručuje Makijaveli na razmeđu XV-og i XVI-og ili Mazaren u XVII-om veku: da su gnezda Dobra prepuštena na milost i nemilost grabljivicama svake vrste.

Inače, neokončano delo Marka Aurelija podseća na nikad dovršenu prozu Sent Egziperija, koja, gle čuda, u svom naslovu ima samo jednu reč, onu iz naslova Adoove knjige – CITADELLE (TVRĐAVA), ispunjeno, opet neslučajno, razmišljanjima jednog plemenskog glavara mučenog grčevima vladalačke ličnosti. Sličnost je i u brojnim variranjima teme, ponekad i doslovnim ponavljanjima, prisutnim kad pisac hrli napred bez osvrta, gonjen slutnjom da će ga kraj života zadesiti pre kraja spisa, uz istovremenu težnju da kristalna jasnoća odražava važnost iznesenog stava. Otac Malog princa, uvereni smo, pohodio je riznicu carevih ispovedi, kao i Kant pre njega.

A PREVOD?

Ozbiljnost filozofije očituje se, rekli bismo, i u tome što iz nje izostaju deminutivi. To unapred upozorava: prevođenje ozbiljnosti predstavlja ozbiljan posao.

Adoova namera da pisanjem UNUTRAŠNJE TVRĐAVE sačini vodič značenjski najdoslovnijeg tumačenja drevnog spisa životnih razmera i da spase istiniti smisao od zarastanja u prašumu nesporazuma, dovela je g-đu OLJU PETRONIĆ u nesvakidašnji položaj: da radi na prevodu u dve vekovima razdvojene vremenske ravni.

Svako od nas obraća se sebi bez okolišenja, lišen maske, čas opširno, čas u kraticama. Bavi se, bez zadržske i brige o formi, svim što mu na pamet padne, a u ovom osobitom slučaju naročito onim što grize savest mudrog čoveka na čelu osvajačkog naroda. Sasvim je izvesno da taj i takav, lišen uzdržavanja, ne očekuje da neko čita te lične beleške, a još manje ga brine da li će i kako neko prenositi njegovo samoispovedanje u druge jezike.

UNUTRAŠNJA TVRĐAVA, kaže Ado, može da se čita od mesta na kojem vam se knjiga otvori, ili da se lista do razrešenja za ono što vas tišti. Ali avaj! ne može

se tako, nasumice, prevoditi marljiv uvid jednog u životnu sagu drugog filozofa – uz Adoovo zalaženje u sve rukavce stoičke škole (koje, s pravom, ne smatra slepim sokacima) i uz opsežnu naporednu pretragu raznorodnih izvora. Razmrsivanje tako složenog prevodilačkog čvora ima istinski prizvuk stoičkog čina.

Čestitkama g-đi PETRONIĆ i izdavaču FEDONU, godinama odanom Adou, pridružujem posebnu zahvalnost: čitanje ovog dela jedan je od načina da se oplemeni življenje u sredini kojoj je pre četrnaest godina uskraćena prilika da je filozof povede – i odvede! – boljim putem u bolje sutra.

OBAVEŠTAVAMO ČLANOVE DA ĆE OVOGODIŠNJA IZBORNA SKUPŠTINA BITI ODRŽANA 13. JANUARA 2018. GODINE U 11 ČASOVA U PROSTORIJAMA UKPS, FRANCUSKA 7

UPUTSTVO ZA UPOTREBU SREĆE U 2018-oj

ИМАТИ или БИТИ? Наравно БИТИ, али само слабије од себе.

*

* *

Budimo ponosni na činjenicu da razmažene demokrate ne bi preživjele sadašnjicu koja je nas zadesila.

*

* *

Да се тешимо Хемингвејевом изјавом "Срећа је, колико ја знам, најређа код интелигентних људи", или да заглупимо?

*

* *

Od nas zavisi: odustati od velike sreće jer nju, kako čujemo, prati velika zavist, ili je – velikodušno – podeliti sa zavidljivcima.

*

* *

Пређемо ли са оговарања на сањарење, престаће срећа да посрће.

*

* *

Uzrok mnogim nesrećama, kažu, leži na dnu vinske čaše. Ne piti do dna čaše ili piti iz flaše?

*

* *

Будимо срећни што ће нас и у наступајућој години понеко волети упркос томе какви смо!